

22.9.2017

Liite 7. Vesiosuuskuntia, -yhtiöitä ja -yhtymiä koskevat kehittämistoimenpiteet**1 Taustaa**

HSY:n jäsenkuntien alueen vesiosuuskuntia käsiteltiin pääkaupunkiseudun vesihuollon kehittämissuunnitelmassa 2013-2022 yleisellä tasolla. Kehittämissuunnitelmien hyväksymispäätösten yhteydessä HSY:n hallitus (14.6.2013 § 84) ja Espoon kaupunki (19.8.2013 § 108) velvoittivat HSY:n selvittämään vesiosuuskuntien liittymisedellytykset seuraavan pääkaupunkiseudun kehittämissuunnitelman 2017-2026 päivityksen yhteydessä.

HSY on selvittänyt vesiosuuskuntien, -yhtiöiden ja -yhtymien teknistaloudellista nykytilaa, kehittämis- ja investointitarpeita selvityksessä ”Vesiosuuskuntien teknistaloudellinen tarkastelu, 14.10.2014”. Selvityksestä laadittiin tiivistelmä HSY:n hallituksen käsittelyyn. HSY:n hallitus päätti (27.2.2015 § 16), että kevään 2015 ja kesän 2016 aikana laaditaan vesiosuuskuntia koskeva yksityiskohtaisempi toimenpideohjelma. HSY laati tämän päätöksen perusteella HSY:n ja vesiosuuskuntien, -yhtiöiden ja -yhtymien välisen yhteistyön toimenpideohjelman, 26.8.2016 ja HSY:n hallitus hyväksyi toimenpideohjelman (26.8.2016 § 95).

2 Edellytyksiä ja reunaehtoja tiivistyvälle HSY:n ja vesiosuuskuntien yhteistyölle ja toimintojen yhdistämiselle

Koska vesihuoltolain mukaan vesihuollon kehittäminen on kunnan vastuulla, ei HSY aktiivisesti hae yhteistyön lisäämistä vaan aloitteen yhteistyöstä täytyy aina tulla joko jäsenkunnalta tai tiiviimpää yhteistyötä hakevalta vesiosuuskunnalta, -yhtiöltä tai -yhtymältä. Jäljempänä olevassa taulukossa on kuvattu yhteistyöneuvotteluissa käsiteltäviä asioita ja HSY:n tavoitetilaa näihin asioihin.

Varsinaiset sopimukset laaditaan aina tapauskohtaisesti. Alla olevassa taulukossa ”vesiosuuskunta” voi tarkoittaa vesiosuuskuntaa, -yhtiötä tai -yhtymää.

Yhteistyöneuvotteluissa käsiteltäviä kysymyksiä ja HSY:n tavoitetila	Täydennykset, perustelut
1. Vesiosuuskunnan liittymisaste oltava yli 70 % ko. alueen kiinteistöistä	Vesihuoltotoiminnan kannattavuus HSY:n kannalta
2. Vesiosuuskunnan liittymishalukkuus oltava yli 90 % vesiosuuskunnan osakkaista	Osakkaiden yksimielisyys
3. Liittyjät hyväksyvät HSY:n sopimus- ja liittymisehdot sekä taksan ja hinnastot	Liittymismaksuista HSY voi luopua tapauskohtaisesti ja perusmaksut saattavat vaihdella eri alueilla. Käyttömaksut ovat lähtökohtaisesti kaikille samat koko HSY:n alueella.
4. Vesihuollon teknisen tason on vastattava HSY:n laatutasoa tai muutoin HSY:n hyväksymää laatutasoa	Ellei vastaa, niin on selvitettävä todellinen järjestelmien tekninen laatutaso ja kunto sekä laadittava yhteistyössä osapuolten kesken investointiohjelma sekä sovittava investointien rahoitus.
5. Lähtökohtana on se, että vesiosuuskuntien vesihuolto-omaisuus siirtyy HSY:lle korvauksetta	Putkien kunto, tekninen taso, mitoitus ja sijainti eivät yleensä vastaa alueen kehittämisen tarpeita eli niiden tulevaisuuden käytettävyys on yleensä heikko. Tämä asia tarkastellaan aina tapauskohtaisesti.

22.9.2017

6. Lähtökohtana on se, että HSY ei vastaa vesiosuuskuntien veloista	Tämä asia tarkastellaan aina tapauskohtaisesti osana liittymisprosessia.
7. Sopimukset ja vastuurajat oltava yksiselitteiset	Lähtökohtana HSY:n normaalit vastuurajaukset: runkolinjat HSY, tonttijohdot ja kiinteistöjen pumppaamot yms. kiinteistöjen vastuulla. Runkolinjojen johtokujat saatava HSY:n hallintaan (rasitteet (6 m), korvauksia HSY:n käytäntöjen mukaisesti).
8. Dokumentaation taso on riittävä	Tarvittaessa täydennetään osana yhteistyön tiivistämistä.
9. Asutuksen oltava pääsääntöisesti vakituista ja ympärivuotista	Vesihuoltotoiminnan kannattavuus HSY:n kannalta.
10. Kohteeseen on oltava tieyhteys, jotta sinne päästään huoltokalustolla	HSY:llä ei ole saarikohteiden hoitoon soveltuvaa kalustoa eikä järjestelmiä.
11. Mikäli alueella on asemakaava, tulee se lähtökohtaisesti osaksi HSY:n toiminta-alueita	Perussopimusta ja sen liitteitä noudattaen.
12. Toiminnan on oltava HSY:lle taloudellisesti kannattavaa	Vesihuoltolain periaatteiden mukaisesti.
13. Alueen on oltava huomioituna soveltuvalla kehittämisen merkinnällä hyväksytyssä vesihuollon kehittämissuunnitelmassa	Jäsenkunnan tahtotilan ilmaus.

3 HSY:n ja vesiosuuskuntien yhteistoiminnan muodot

HSY ehdottaa alla kuvattua toimintamallia, jonka kautta suhde tavanomaisesta asiakkuudesta tiivistyvän yhteistyön kautta HSY:n toiminta-alueen osaksi etenee aina vaiheittain. Toimintamalli on nelivaiheinen:

1. Tavanomainen asiakkuus (nykytila)
2. HSY ja sen jäsenkuntien alueella toimiva vesiosuuskunta, -yhtiö tai -yhtymä tiivistävät yhteistyötä tämän paperin kohdassa 6. ”HSY:n yleisiä linjauksia yhteistyölle” esitetyllä tavalla (neuvottelut, HSY:n hinnaston mukaiset palvelut, HSY:n yhteistyökumppaneiden palvelut)
3. HSY toimii vesiosuuskunnalle ym. erikseen sovittavassa laajuudessa käytön ja kunnossapidon kumppanina vähintään kaksi vuotta
  - a. Rajatut häiriötilanteiden hoito ja käyttötoimet
  - b. Lisätty vesinäytteenotto mahdollisten vedenlaatuongelmien havaitsemiseksi
  - c. Dokumentaation (tekninen toteutus, kunnossapidon toimet, käyttötoimet, häiriötilanteet) täydentäminen ja ajantasaistaminen yhteistyössä
4. Edellisessä kohdassa kuvatun kumppanuusvaiheen jälkeen HSY voi ottaa omistaakseen vesiosuuskunnan, -yhtiön tai -yhtymän omaisuuden ja alkaa hoitaa kyseisen alueen vesihuoltoa
  - a. Liittyminen voi tapahtua alueellisesti vaiheittain